

Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology

วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/index>

Wad Wangtawantok Nakhon Si Thammarat, Thailand

pp. 472-494

บทความวิจัย

รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัย ในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา*

DEVELOPMENT OF INTEGRATED SUPERVISION MODEL TO ENHANCE THE CLASSROOM RESEARCH COMPETENCY FOR PRIMARY SCHOOL TEACHERS

โสภาพร ไสยแพทย¹Sopaporn Saiyapaet¹¹สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เชียงราย¹The Office of Chiang Rai Primary Education Service Area 3, Chiang Rai, Thailand¹Corresponding author E-mail: sopa2514@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา 4) เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบ กระบวนการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ 3) ทดลองใช้

* Received 17 November 2022; Revised 28 November 2022; Accepted 29 November 2022

รูปแบบ และ 4) ประเมินรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจำนวน 63 คนเป็นครูประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แบบวัดความรู้ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 2) แบบวัดความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน 3) แบบประเมินคุณภาพรายงานวิจัยในชั้นเรียน 4) แบบวัดเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียน 5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบ 6) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบสองกลุ่มสัมพันธ์กันและแบบกลุ่มเดียวเทียบกับเกณฑ์ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ คือ แนวคิดการนิเทศแบบชี้แนะ การนิเทศแบบพี่เลี้ยง การนิเทศแบบคลินิก และหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และศาสตร์พระราชา “การมีส่วนร่วม” นำมาบูรณาการกันเป็นรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม ผลการใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่า ครูมีความรู้ ความสามารถ และมีเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าก่อนนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศ, สมรรถนะการวิจัย, การวิจัยในชั้นเรียน, ครูประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were 1) to examine the common dataset for development of the supervision model; 2) to construct and validate quality of the supervision model; 3) to explore the implementation of the supervision model; and 4) to evaluate the supervision model. The research consisted of 4 stages i.e. 1) examining the common dataset; 2) constructing and validating quality of the supervision model; 3) experimenting the supervision model; and 4) evaluating the supervision model. Experiments were carried out with 63 teachers, were selected by a specific selection, and the research instruments were: 1) Test of knowledge on classroom research; 2) Evaluation form assessing classroom research competency; 3) Evaluation form assessing classroom research report; 4) Attitude assessment towards classroom research; 5) Satisfaction questionnaire towards supervision model; 6) Opinion interview form for supervision. The data were analyzed for mean, standard deviation,

dependent t- test. The interview data were analyzed by content analysis, frequency, percentage and narrative description. The results showed that: 1) The common dataset in constructing the supervision model indicated that integrating the advisory supervision, mentoring supervision, and clinic-oriented supervision in order to formulate the new supervision model were feasible and appropriate. This also extends HM King Rama 9's working protocols namely "Understand, Access, Develop" principles and King Philosophy to underpin the educational supervision tasks. 2) The construction and validation of supervision model promoting classroom research indicated that the supervision model was rated at the highest appropriateness. The key components were principles, objectives, content, supervision procedure, assessment and evaluation. The supervision procedure constituted 5 stages. D₁: Define problem and needs; D₂: Direction Planning; D₃: Development activities; E: Examine and evaluate; and P: Publish a successful work. 3) The experiment of the supervision model promoting classroom research indicated that, after the supervision, teachers acquired classroom research knowledge, showed classroom research competence, and held good attitudes towards classroom research higher than those of before the supervision at the significance level of .01. 4) The evaluation of the supervision model promoting classroom research indicated that teachers rated their satisfaction towards the supervision model at the highest level.

Keywords: Development, Supervision Model, Classroom Research Competence, Enhance the Classroom Research Competency

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการวิจัยที่ใช้ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานของครู กล่าวคือ มาตรา 24 (5) กำหนดให้มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และในมาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ จะเห็นได้ว่าครูจึงมีบทบาทหน้าที่เป็นครูในฐานะผู้ปฏิบัติการสอนเป็นหลัก การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูจะช่วยให้ครูออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในโมโนทัศน์ที่สอนได้ถูกต้องและลึกซึ้งเกิดความคงทนถาวร นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้เป็นอย่างดี เกิดความสนุกสนานจากกิจกรรมที่จัดขึ้นในการเรียนการสอนหรือแสวงความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

จากการศึกษารายงานผลการนิเทศ ติดตาม การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจทุกระดับชั้น ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นครูเป็นศูนย์กลาง ไม่มีวิธีการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนด้วยวิธีการวิจัย มีการทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย และครูบางส่วนมีการทำวิจัยแต่ไม่สำเร็จ ส่วนที่สำเร็จก็มักจะไม่มีประสิทธิภาพ การทำวิจัยของครูไม่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่ทำวิจัยแยกส่วนกับการจัดการเรียนการสอน สาเหตุของปัญหาอันดับแรก คือ การขาดความรู้ความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน การไม่มีบุคลิกภาพการเป็นครูนักวิจัย โดยเห็นว่าการวิจัยเป็นเรื่องยุ่งยากเกินศักยภาพของตน ไม่ใช้งานในหน้าที่ของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าสภาพการนิเทศการวิจัยในชั้นเรียนยังมีปัญหา ศึกษาพื้นที่ที่จะนิเทศ นิเทศไม่ต่อเนื่อง และพบว่า ครูมีความต้องการรับการนิเทศเชิงบวกด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารจัดการชั้นเรียน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการทำวิจัยชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่พบว่า คุณภาพของเด็กยังไม่เป็นตามกำหนด มีสาเหตุมาจากการที่ครูขาดเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หน่วยงานต้นสังกัดมีการนิเทศไม่ต่อเนื่อง ใช้กระบวนการนิเทศเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง อาจทำให้ไม่ช่วยกระตุ้นให้ครูเกิดแรงจูงใจพัฒนาการเรียนรู้ จึงมีความจำเป็นที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถทำการวิจัยในระดับชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ และนำผลการวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการเรียน และปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้ทันสมัย ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาและช่วยเหลือครูในการจัดการเรียน การสอนและการวิจัยในชั้นเรียน การนิเทศที่เหมาะสมกับสังคมไทย คือ การนิเทศตามแนวคิด การชี้แนะ (Coaching) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ครู โดยมุ่งพัฒนาความสามารถและผล การปฏิบัติงานของครูที่จะช่วยจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ด้วยการแนะนำให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยน สะท้อนผล จนครูสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น จัดลำดับความสำคัญ วางแผน ดำเนินการ และประเมินผล (Joyce, B. R. & Showers, B., 2002) ส่วนการนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) เป็นการส่งเสริม ช่วยเหลือสนับสนุน และให้ คำปรึกษากับครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า โดยผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงต้องมีความ เชี่ยวชาญในงานและประสบการณ์การทำงานที่มากกว่าผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแล ผู้นิเทศและ ครูต้องเรียนรู้ไปพร้อมกันเป็นทีมมีการประชุมวางแผนร่วมกัน สังเกตการสอนในชั้นเรียนที่ มุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ หลังการสังเกตการสอน และประเมินผลการติดตามดูแล (Mentoring) เกี่ยวกับพฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละครั้ง (อัญชลี ธรรมะวิสิฏกุล, 2552) สำหรับแนวคิดแบบคลินิก (Clinical Supervision) เป็นการนิเทศการสอน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง โดยเริ่มด้วยการพูดคุย ปรึกษาหารือกันระหว่างครูกับผู้นิเทศเกี่ยวกับแผนการสอน การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ ข้อมูลการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูเกี่ยวกับเรื่องหรือประเด็นที่มีการสังเกต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) จากลักษณะเด่นของ การนิเทศแต่ละแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการนิเทศตามแนวคิดการชี้แนะ (Coaching) การนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) และแนวคิดแบบคลินิก (Clinical Supervision) มาบูรณาการแล้วพัฒนาเป็นรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยใน ชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา และเพื่อเป็นการสืบสานพระราชปณิธานและน้อมเกล้า น้อมกระหม่อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล-อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ตามหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ที่ใช้ทรงงานผ่าน โครงการพระราชดำริหลายๆ โครงการ ผู้วิจัยจึงน้อมนำหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และศาสตร์พระราช “การมีส่วนร่วม” มาปรับประยุกต์ใช้กับกระบวนการนิเทศเพื่อ ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาสำหรับครูประถมศึกษาในสังกัดที่ไม่สามารถทำวิจัยใน ชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพและเห็นว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยุ่งยาก และเพื่อเป็น

การส่งเสริมพัฒนาครูให้ทำการวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา
4. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา โดยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความวิจัยและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ หลักการนิเทศ สมรรถนะการวิจัยของครู และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด แล้วจัดเป็นหมวดหมู่ สรุปเป็นสาระสำคัญเป็นข้อค้นพบจากการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การยกร่างรูปแบบ ขั้นที่ 2 การจัดเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการนิเทศ ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินรูปแบบการนิเทศ เป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการนำร่างรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา ไปทดลองใช้กับครูประถมศึกษาจำนวน 63 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบวัดความรู้ด้านระเบียบวิธีการวิจัยในชั้นเรียน เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 5 ตัวเลือก ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และข้อสอบที่มีค่าความยากตั้งแต่ .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง .87 2) แบบวัดความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 2 ระดับ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (inter-rater reliability) ประเมินคนที่ 1 และผู้ประเมินคนที่ 2 โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) แบบประเมินคุณภาพรายงานวิจัยในชั้นเรียน ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (inter-rater reliability) ประเมินคนที่ 1 และผู้ประเมินคนที่ 2 โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) แบบวัดเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 25 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป มีค่าอำนาจจำแนกแบบ t-test เป็นตั้งแต่ 2.35 - 10.00 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และมีค่าความเชื่อมั่นด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) เท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบสองกลุ่มสัมพันธ์กัน และแบบกลุ่มเดียวเทียบกับเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการประเมินรูปแบบการนิเทศโดยประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศ และสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ จำนวน 63 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศ จำนวน 35 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป มีค่าอำนาจจำแนกแบบ t-test เป็นตั้งแต่ 2.35 - 10.00 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และมีค่าความเชื่อมั่นด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) เท่ากับ .97) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่แบบสองกลุ่มสัมพันธ์กัน และแบบกลุ่มเดียวเทียบกับเกณฑ์และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า การนิเทศที่ประสบความสำเร็จต้องใช้เทคนิคที่หลากหลาย ความเป็นกัลยาณมิตร ประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วม ติดตามอย่างต่อเนื่องและสร้างขวัญกำลังใจ ส่วนแนวคิดการนิเทศแบบชี้แนะการนิเทศแบบพี่เลี้ยง และการนิเทศ แบบคลินิก สามารถนำมาบูรณาการแล้วพัฒนาเป็นรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา และเพื่อเป็นการสืบสานพระราชปณิธานและน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมรำลึกในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร

มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จึงน้อมนำหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และศาสตร์พระราช “การมีส่วนร่วม” มาปรับประยุกต์ใช้กับกระบวนการนิเทศทุกขั้นตอน โดยน้อมนำหลักการทรงงาน “เข้าใจ” และหลัก “การมีส่วนร่วม” มาเป็นกรอบการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 1 กำหนดสภาพปัจจุบัน ปัญหา น้อมนำหลักการทรงงาน “เข้าถึง” และหลัก “การมีส่วนร่วม” มาเป็นกรอบแนวคิดในการทำงานในขั้นตอนที่ 2 วางแผนและกำหนดทางเลือก และน้อมนำหลักการทรงงาน “พัฒนา” และหลัก “การมีส่วนร่วม” มาเป็นกรอบแนวคิดในการทำงานในขั้นตอนที่ 3 ลงมือปฏิบัติการนิเทศ ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบและประเมินผล การนิเทศ และขั้นตอนที่ 5 เผยแพร่ผลการดำเนินงานนิเทศ

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า ได้รูปแบบการนิเทศที่มีความเหมาะสมมาก มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการนิเทศ และการวัดและประเมินผล สำหรับกระบวนการนิเทศมี 5 ขั้นตอน ชื่อว่า “ทริปเปิ้ลดีอีพี” (Triple D.EP) ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ (D_1 : Define problem and needs) โดยในขั้นนี้ผู้นิเทศต้อง “เข้าใจข้อมูลพื้นฐานของผู้รับการนิเทศ” โดยจะต้องรู้ชัดเกี่ยวกับข้อมูลผู้รับการนิเทศทุกมิติ และรู้ชัดในปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ โดยศึกษาบริบททุกมิติ ได้แก่ ข้อมูลโรงเรียน ข้อมูลผู้บริหารโรงเรียน ข้อมูลตัวครูผู้รับการนิเทศ และข้อมูลสภาพห้องเรียน ด้วยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แล้วรวบรวมมาทำความเข้าใจ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้รับการนิเทศอย่างรอบด้าน ทั้งในแง่ของวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียน สภาพการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์การสอนของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลักสูตรสถานศึกษา สื่ออุปกรณ์การสอน การจัดห้องเรียน สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาอุปสรรคการเรียนการสอน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการสอน สภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน เป็นต้น จากนั้นร่วมกับคณะผู้นิเทศ และผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการรับการ พัฒนาของครูจากข้อมูลดังกล่าวในทุกมิติ แล้วบันทึกข้อมูลเพื่อนำไปประกอบการวางแผนและกำหนดทางเลือกการนิเทศที่เหมาะสมและเป็นไปได้จริง

ขั้นที่ 2 วางแผนและกำหนดทางเลือก (D_2 : Direction Planning) โดยขั้นนี้ผู้นิเทศจะ “เข้าถึงข้อมูล” ด้วยการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อมูลที่รวบรวมมา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดแนวทางพัฒนา เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เป็นการนำข้อมูลที่

ได้จากการวิเคราะห์สภาพ ลำดับความสำคัญของปัญหาแล้วมาพิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน ซึ่งแผนการนิเทศนี้ จะเป็นตัวกำหนดทิศทาง เป้าหมาย วิธีดำเนินการที่จะทำให้การนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การวางแผน

ขั้นตอนที่ 3 ลงมือปฏิบัติการนิเทศ (D₃: Development activities) ขั้นนี้ผู้นิเทศจะนำแผนการนิเทศลงสู่การปฏิบัติการนิเทศด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เป็นขั้นตอนการนำสื่อและเครื่องมือประเมินผลการนิเทศไปพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้รับการนิเทศตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ได้แก่ การพัฒนาความรู้ด้วยวิธีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศ ติดตามให้ความช่วยเหลือการทำวิจัยในชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศ (E : Examine and evaluate) ขั้นนี้ผู้นิเทศจะประเมินว่าการดำเนินการนิเทศประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการนิเทศที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ส่วนการประเมินผลการนิเทศ ควรเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นผู้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล สะท้อนผลการดำเนินงาน และร่วมประเมินผลการนิเทศว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มีจุดบกพร่องอย่างไร และร่วมกันหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป ในขั้นตอนนี้ผู้นิเทศควรดำเนินการประเมินและตรวจสอบผลการนิเทศเป็นระยะ และนำผลการประเมินการนิเทศไปใช้ปรับปรุงการทำงานนิเทศให้ดีขึ้น ทั้งนี้ ผู้นิเทศอาจใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย

ขั้นตอนที่ 5 เผยแพร่ผลการดำเนินงานนิเทศ (P : Publish a successful work) ขั้นนี้ผู้นิเทศจะดำเนินการสร้างขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศด้วยมอบเกียรติบัตรรางวัลเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ อันจะส่งผลให้ครูมีจิตสำนึกในการพัฒนางานสอน ด้วยกระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง สู่ความยั่งยืน และการจัดให้มีการเผยแพร่ผลงานเพื่อร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครูผู้นิเทศบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร

ส่วนผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .47)

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา ปรากฏผลการวิจัยแต่ละด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยในชั้นเรียน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา

ผลการทดสอบ	N	คะแนนเต็ม (คะแนน)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้ความเข้าใจ
ก่อนการใช้รูปแบบ	63	30	18.35	2.93	ปานกลาง
หลังการใช้รูปแบบ	63	30	21.89	1.55	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 18.35$, S.D. = 2.93) หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจอยู่ระดับดี ($\bar{X} = 21.89$, S.D. = 1.55)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยในชั้นเรียน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา (N = 63)

ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยในชั้นเรียน		คะแนนเต็ม (คะแนน)	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	df	t	p
ก่อนการใช้รูปแบบ	30	18.35	2.93						
หลังการใช้รูปแบบ	30	21.89	1.55		3.54	2.87	62	9.80**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01(p<.01)

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยในชั้นเรียน หลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา กับเกณฑ์ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม (N = 63)

ความรู้เกี่ยวกับ ระเบียบวิธีการวิจัย ในชั้นเรียน	คะแนนเต็ม (คะแนน)	$\bar{X}$	$\bar{X}\%$	S.D.	df	t	p
หลังการใช้รูปแบบ	30	21.89	72.97	1.55	62	4.56**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$)

จากตารางที่ 3 พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยในชั้นเรียน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา หลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา

รายการ	หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ		
	$\bar{X}\%$	S.D.	ระดับ ความสามารถ
1. การกำหนดหรือระบุปัญหาการวิจัย	82.99	.50	ดีมาก
2. การระบุเหตุผล/ความสำคัญของ ปัญหาการวิจัย	71.33	.35	ดี
3. การเลือกเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	74.99	.43	ดี
4. การพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ไข ปัญหา/พัฒนานักเรียน	95.32	.35	ดีมาก
5. การออกแบบการวิจัย	91.99	.43	ดีมาก
6. การสร้างเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย	79.33	.49	ดี
7. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	81.99	.50	ดีมาก

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา หลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา (ต่อ)

รายการ	หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ		
	$\bar{X}\%$	S.D.	ระดับ ความสามารถ
8. การเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิจัย	87.32	.49	ดีมาก
9. การเขียนโครงร่างการวิจัย	83.99	.50	ดีมาก
10. การเขียนผู้วิจัยการวิจัย	80.99	.50	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยร้อยละ	83.07	1.78	ดีมาก

จากตารางที่ 4 พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา ครูมีความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 83.07$, S.D. = 1.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา/พัฒนานักเรียนในระดับดีมาก ($\bar{X} = 95.32$, S.D. = .35) รองลงมาคือการออกแบบการวิจัย ($\bar{X} = 91.99$, S.D. = .43)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียนของครู หลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 70 (N=63)

ทักษะการ วิจัย ในชั้นเรียน	คะแนนเต็ม (คะแนน)	$\bar{X}$	$\bar{X}\%$	S.D.	df	t	p
หลังการใช้ รูปแบบ	30	24.92	83.07	5.94	62	10.79**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$)

จากตารางที่ 5 พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา

รายการ	ก่อนใช้รูปแบบ			หลังใช้รูปแบบ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ
1. การทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถทำไปพร้อมกับการสอนปกติ	2.51	.62	ค่อนข้างดี	3.87	.68	ดี
2. การวิจัยในชั้นเรียนสามารถแก้ไขปัญหาการเรียนของเด็กได้	2.35	.48	ค่อนข้างดี	4.41	.61	ดี
3. ข้าพเจ้ามีการติดตามข่าวสารการวิจัยในชั้นเรียนทางสื่อต่างๆ อยู่เสมอ	2.46	.50	ค่อนข้างดี	3.67	.78	ค่อนข้างดี
4. ข้าพเจ้าจะเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ทุกครั้งที่มีโอกาส	3.03	.70	ค่อนข้างดี	3.59	.89	ค่อนข้างดี
5. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องจำเป็นในการแก้ปัญหาการเรียนรู้อยู่	2.98	.58	ค่อนข้างดี	4.11	.48	ดี
6. ถ้ามีโอกาสได้ทำวิจัยในชั้นเรียน จะรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง	2.94	.54	ค่อนข้างดี	3.86	.69	ดี
7. การจัดการเรียนการสอนทุกระดับชั้นจำเป็นต้องมีการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กันไป	2.97	.76	ค่อนข้างดี	3.97	.74	ดี
8. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นระบบมากขึ้น	2.44	.50	ค่อนข้างดี	4.63	.49	ดีมาก
9. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้สูงขึ้น	2.44	.50	ไม่ดี	4.56	.50	ดีมาก
10. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานที่ทำทลายความสามารถ	2.70	.53	ค่อนข้างดี	3.89	.59	ดี

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา (ต่อ)

รายการ	ก่อนใช้รูปแบบ			หลังใช้รูปแบบ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ
11. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูมีความคิดริเริ่มในการคิดค้นวิธีพัฒนาเด็กให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น	2.67	.51	ค่อนข้างดี	4.57	.49	ดีมาก
12. การวิจัยในชั้นเรียนสามารถทำได้ในทุกระดับชั้น ทุกรายวิชา	2.70	.46	ค่อนข้างดี	4.44	.50	ดี
13. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูมีความสามัคคีกัน	2.73	.45	ค่อนข้างดี	4.44	.50	ดี
14. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ	2.49	.67	ค่อนข้างดี	4.59	.49	ดีมาก
15. ข้าพเจ้าเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้	2.19	.44	ค่อนข้างดี	4.25	.54	ดี
16. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กได้จริง	2.38	.55	ไม่ดี	3.98	.49	ดี
17. การวิจัยในชั้นเรียนทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ในการสอน	2.75	.51	ค่อนข้างดี	4.52	.56	ดีมาก
18. ข้าพเจ้าชอบคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสมอ	2.70	.73	ค่อนข้างดี	3.97	.74	ดี
19. เมื่อผู้บริหารกำหนดให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนจะรู้สึกหนักใจมาก	2.73	.75	ค่อนข้างดี	3.84	.65	ดี

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา (ต่อ)

รายการ	ก่อนใช้รูปแบบ			หลังใช้รูปแบบ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ
20. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องของครูที่ต้องการเลื่อนวิทยฐานะเท่านั้น	2.76	.73	ค่อนข้างดี	3.83	.49	ดี
21. ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกและชอบการทำ การวิจัยในชั้นเรียน	2.57	.69	ค่อนข้างดี	3.79	.68	ดี
22. ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่สามารถ แก้ปัญหาการเรียนของเด็กได้	2.25	.57	ไม่ดี	4.65	.48	ดีมาก
23. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยุ่งยาก	2.49	.80	ไม่ดี	4.10	.53	ดี
24. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ เด็กสนใจเรียนมากขึ้น	2.92	1.07	ค่อนข้างดี	4.03	.57	ดี
25. ข้าพเจ้าชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของ เด็กใช้การวิจัย	2.95	.83	ค่อนข้างดี	4.02	.49	ดี
ค่าเฉลี่ยรวม	2.97	.47	ค่อนข้างดี	4.14	.35	ดี

จากตารางที่ 6 พบว่า ก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูมีเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 2.97$, S.D. = .47) หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูมีเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .35)

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา (N=63)

เจตคติต่อ การวิจัย ในชั้นเรียน	คะแนน เต็ม (คะแนน)	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S _D	df	t	p
ก่อนใช้รูปแบบ	5	2.97	.47	1.17	.53	62	17.76**	.000
หลังใช้รูปแบบ	5	4.14	.35					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p<.01)

จากตารางที่ 7 พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู หลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา กับเกณฑ์ 3.50 (N = 63)

เจตคติต่อการวิจัย ในชั้นเรียน	คะแนนเต็ม (คะแนน)	$\bar{X}$	S.D.	df	t	p
หลังการใช้รูปแบบ	5	4.14	.26	62	19.91**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p<.01)

จากตารางที่ 8 พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียน สูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = .26) ซึ่งปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา กับเกณฑ์คะแนน 3.50 (N = 63)

ความพึงพอใจต่อ รูปแบบ การนิเทศ	คะแนนเต็ม (คะแนน)	$\bar{x}$	S.D.	df	t	p
หลังใช้รูปแบบ	5.00	4.10	.42	61	11.21**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$)

จากตารางที่ 9 พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียน ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศสูงกว่าเกณฑ์คะแนน 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบจากการสรุปผลนำมาอภิปรายผล 4 ประเด็น ดังนี้

1. จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า แนวคิดการนิเทศการชี้แนะ (coaching) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ครูโดยมุ่งพัฒนาความสามารถและผลการปฏิบัติงานของครูที่จะช่วยจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ด้วยการแนะนำ ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ แลกเปลี่ยน สะท้อนผลจนครูสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น จัดลำดับความสำคัญ วางแผน ดำเนินการสอน และประเมินผลการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) เป็นการส่งเสริม ช่วยเหลือสนับสนุน และให้คำปรึกษากับครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า โดยผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงต้องมีความเชี่ยวชาญในงานและประสบการณ์การทำงานที่มากกว่าผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแล และแนวคิดแบบคลินิก (Clinical Supervision) เป็นการนิเทศการสอนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง โดยเริ่มด้วยการพูดคุยปรึกษาหารือกันระหว่างครูกับผู้นิเทศเกี่ยวกับแผนการสอน การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูเกี่ยวกับเรื่องหรือประเด็นที่มีการสังเกต จะเห็นได้ว่าการนิเทศทั้ง 3 แนวคิดสามารถนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการนิเทศเพื่อช่วยให้ครูในบริบทเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งมีทั้งครู

ที่มีประสบการณ์การสอนและการทำงานวิจัยมาแล้ว และครูที่บรรจุใหม่ที่ไม่มีประสบการณ์วิจัยในชั้นเรียนให้สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระย้า คงขาว และกิตติ บุญปรุง พบว่า รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการนิเทศการชี้แนะ การนิเทศแบบพี่เลี้ยง การนิเทศแบบคลินิก สามารถพัฒนาความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (ระย้า คงขาว, 2557); (กิตติ บุญปรุง, 2560) นอกจากนี้ยังพบว่า ควรน้อมนำหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และศาสตร์พระราชา “การมีส่วนร่วม” มาปรับประยุกต์ใช้กับกระบวนการนิเทศทุกขั้นตอน ซึ่งเป็นหนึ่งในหลักการที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานเพื่อการแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ของประเทศ ที่ถือเป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชา คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นกระบวนการวิธีที่ง่ายใช้ปฏิบัติทุกคนเป็นกรอบการปฏิบัติงานของนักพัฒนา ข้าราชการที่จริงจังในการพัฒนากับประชาชนมิใช่ทำเพียงเพราะหน้าที่ แต่ทำด้วยความตั้งใจและหัวใจเพื่อคนส่วนใหญ่เพื่อคนส่วนรวม (อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์, 2560)

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า รูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการนิเทศ และการวัดและประเมินผล โดยมีกระบวนการนิเทศมี 5 ขั้นตอน ชื่อว่า “ทริปเปิ้ลดีอีพี” (Triple D.EP) ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 กำหนดสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ (D₁: Define problem and needs) ขั้นตอนที่ 2 วางแผนและกำหนดทางเลือก (D₂: Direction Planning) ขั้นตอนที่ 3 ลงมือปฏิบัติการนิเทศ (D₃: Development activities) ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศ (E: Examine and evaluate) และขั้นตอนที่ 5 เผยแพร่ผลการดำเนินงานนิเทศ (P: Publish a successful work) และผลการประเมินรูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนอย่างรอบด้าน จึงทำให้ได้รูปแบบการนิเทศที่มีองค์ประกอบและมีขั้นตอนที่ชัดเจนและเหมาะสมที่สุด โดยพบว่า รูปแบบการนิเทศมีความเป็นไปได้ สามารถนำไปใช้ได้จริง องค์ประกอบของรูปแบบมีความสมบูรณ์ ชัดเจนและสอดคล้องสัมพันธ์กันเป็นระบบ สามารถใช้ในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาศรียา ชายเกลี้ยง; ยุพิน ยืนยง; นัยนา ฉายวงศ์ ที่ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยของครูผู้สอนซึ่งมีความ

เหมาะสมมากและมืองค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการนิเทศ และการวัดผลและการประเมินผล (ชาครียา ชายเกลี้ยง และคณะ, 2562); (ยุพิน ยืนยง, 2553); (นัยนา ฉายวงศ์, 2560)

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียน สำหรับครูประถมศึกษา พบว่า หลังการนิเทศครูมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยในชั้นเรียน มีความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าก่อนรับการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการนิเทศที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริงบนพื้นฐานของความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุม ทำให้ได้รูปแบบการนิเทศน่าสนใจ มีความหลากหลายในกระบวนการนิเทศ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทุกขั้นตอน ทำให้ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นยังมีกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย เน้นความเป็นประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม ความเป็นกัลยาณมิตร ช่วยให้ครูสามารถใช้การวิจัยในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในชั้นเรียนได้ ครูใช้วิจัยในชั้นเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ชั้นเรียนกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีที่สุดได้จริง และเป็นเครื่องมือพัฒนาครูที่ดีที่สุด (วิจารณ์ พานิช, 2555) และมีความสอดคล้องกับ วัชรฯ เล่าเรียนดี ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมง่ายขึ้น (วัชรฯ เล่าเรียนดี, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน ยืนยง; ชาครียา ชายเกลี้ยง; นัยนา ฉายวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนและมีสมรรถภาพการวิจัยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และงานวิจัยของครูมีคุณภาพระดับมาก (ยุพิน ยืนยง, 2553); (ชาครียา ชายเกลี้ยง และคณะ, 2562); (นัยนา ฉายวงศ์, 2560)

4. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า ครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษาในระดับมากที่สุด เนื่องจากครูที่ได้รับการนิเทศจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวิจัย สามารถระบุสภาพปัญหาในชั้นเรียน กำหนดวิธีการแก้ปัญหา คิดสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ พัฒนานวัตกรรมการสอน แล้วนำไปใช้ในห้องเรียนแล้วได้ผลดีตามเป้าหมาย จึงเกิดความมั่นใจในการใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนากิจกรรม

การเรียนรู้มาก และเมื่อได้ลงมือทำการวิจัยแล้วพบผลสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียน จึงเกิดความมั่นใจยิ่งขึ้นและมีความภาคภูมิใจในตนเอง รู้สึกมีศักดิ์ศรีมีคุณค่าทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ และกรทอง จิรเดชากุล กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาจะช่วยพัฒนาความรู้ทางวิชาการเฉพาะทาง ให้เทคนิควิธีสอนอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เป็นการพัฒนาความเชื่อมั่นในการสอน เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของครูย่อมส่งผลให้ครูทำงานได้ดีตามไปด้วย (สงัด อุทรานันท์, 2538); (กรทอง จิรเดชากุล, 2550) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน ยืนยง : ซาครียา ชายเกลี้ยง: นัยนา ฉายวงศ์ ที่กล่าวว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถทำวิจัยในชั้นเรียน และครูมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด (ยุพิน ยืนยง, 2553); (ซาครียา ชายเกลี้ยง และคณะ, 2562); (นัยนา ฉายวงศ์, 2560)

นอกจากนี้ผู้รับการนิเทศ เห็นว่า รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา เป็นประโยชน์ต่อครู นักเรียนและโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการนิเทศเป็นวิธีการปฏิบัติที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นที่นำมาสู่การพัฒนาแผนการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย จึงเป็นการพัฒนาได้ตรงจุด การสนับสนุน ช่วยเหลือให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม นักเรียนได้รับการแก้ไขปัญหาการเรียน มีผลการเรียนและพฤติกรรมเรียนดีขึ้น ส่งผลให้ระบบงานวิชาการของโรงเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการนิเทศ และการวัดและประเมินผล สำหรับกระบวนการนิเทศมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 กำหนดสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 วางแผนและกำหนดทางเลือก ขั้นตอนที่ 3 ลงมือปฏิบัติการนิเทศ ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศ และขั้นตอนที่ 5 เผยแพร่ผลการดำเนินงานนิเทศ ผลการใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่า ครูมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยในชั้นเรียน มีความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าก่อนรับการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้รับการ

นิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา ในระดับมากที่สุดและเห็นว่าเป็นประโยชน์มากที่สุด ข้อเสนอแนะ/ข้อจำกัดในการนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่ 1) เนื่องจากภาระงานของครูผู้สอนในหน้าที่อื่น ๆ ที่มีนอกเหนือจากการสอนมีมาก ผู้นิเทศตามรูปแบบการนิเทศควรจัดสรรเวลาในการดำเนินการให้เหมาะสม และวางแผนอย่างดี 2) จากผลการวิจัยสามารถประยุกต์ใช้ได้กับครูระดับต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาแต่ละแห่ง ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรพัฒนารูปแบบการนิเทศจากแนวคิดต่าง ๆ เพื่อให้มีการนิเทศที่ใช้มีความหลากหลายขึ้น 2) ควรมีการศึกษาผลการนิเทศการวิจัยในชั้นเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างไร 3) ควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนาสื่อนวัตกรรมการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับยุคนิวอร์มัล (New Normal)

เอกสารอ้างอิง

- กรทอง จิรเดชากุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ชารอักษร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กิตติ บุญปรง. (2560). การพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับครูคณิตศาสตร์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาครียา ชายเกลี้ยง และคณะ. (2562). รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยของครูระดับมัธยมศึกษา. วารสารมหาจุฬานาครทรรศ, 6(1), 5345-5361.
- นัยนา ฉายวงศ์. (2560). รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ยุพิน ยืนยง. (2553). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 นครสังฆมณฑล. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุฎฐิบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ระย้า คงขาว. (2557). การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุฎฐิบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2550). การนิเทศการสอน. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สัจด์ อุทรนันท์. (2538). พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: วงเดือนการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง 2552 - 2561. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2552). กระบวนการนิเทศภายใน. กรุงเทพมหานคร: อักษรบริการ.
- อานนท์ ศักดิ์วีระวิชัย. (2560). เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา: วิธีการแห่งศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. เรียกใช้เมื่อ 3 มิถุนายน 2565 จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9600000103010>
- Joyce, B. R. & Showers, B. (2002). Student achievement through staff development. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.